MERIDIAN CRITIC Nr.1 (Volume 26) 2016

Structuri constitutive (stereotipe?) în psalmi. Analiză a psalmilor de tânguire individuali (1-75)

Georgiana DIACONIȚA
Universitatea „Ștefan cel Mare", Suceava

Abstract: As prayers born from deep sorrow, from a wandering off from the Path and a "fading of soul", the wail psalms differentiate themselves from other psalm categories, on the one hand, through tone. Born from the thirst for God, the wail and the repentance represent not only a state of penitence, but also a secret process of re-cognition, assumption, return, re-finding, at the end of which lies the metanoia and the light from which joy, reconciliation, trust and contentment emerge. On the other hand, the wail psalms have a different structure as compared to other psalms. The present scientific paper aims to identify to what extent the constituent structure of the wail psalms has recurrent items. Furthermore, it aims to analyse the way in which the structure of one wail psalm is similar to others of the same kind, and whether this feature becomes (or not) a stereotypical trait for the psalms under analysis.
Keywords*: psalms, wail, constituent structure, stereotypical trait, recurrent item.*

Motto:
„Inima mea s-a tulburat întru mine
şi frica morţii a căzut asupra mea,
teamă şi tremur au venit peste mine
şi întuneric m-a acoperit.
Şi am zis: «Cine-mi va da aripi ca de porumbel
ca să zbor şi să mă odihnesc?»"
[*Psalmul 54*, 4-6 apud Anania, 2009:675]

I. Psalmul. Sfânta Evanghelie după Ioan se deschide astfel: „Întru-nceput era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Cuvântul Dumnezeu era. Acesta era dintru-nceput la Dumnezeu; toate printr-Însul s-au făcut şi fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut." [Ioan I, 1-3 apud Anania, 2009:1556]. Înţelegem, astfel, că sorgintea cuvântului este divină, că atunci, „La-nceput, pe când fiinţă nu era, nici nefiinţă, / Pe când totul era lipsă de viaţă şi voinţă, / Când nu s-ascundea nimica, deşi tot era ascuns... / Când pătruns de sine însuşi odihnea cel nepătruns", aşa cum citim în Scrisoarea I a lui Mihai Eminescu, Dumnezeu era Însuşi Cuvântul. Hărăzită cu darul

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

Logosului, ființa umană – singura care poartă acea „părticică divină" – va năzui mereu spre absolut şi spre desăvârşire, utilizând cuvântul, aşa cum Fericitul Augustin afirma, atât ca instrument al gândirii, cât şi ca instrument al comunicării. Din această nevoie ființială s-a născut rugăciunea şi, pe urmele acesteia, psalmul, care a fost văzut drept „o rugăciune poetizată". Psalmul, acea „teologie în starea ei de graţie muzicală", străbătută de „duhul davidic" [Anania, 2000:107, 111], ilustrează cel mai fidel, poate, conflictul interior al ființei umane, zbuciumul lăuntric al acesteia, mistuirea ființială întru găsire şi re-găsire, întru căutarea *acelui* reper, a *acelei* căi. Psalmii au fost grupaţi în *Cartea Psalmilor* sau *Psaltire* (ebr. *tephilim* „cântece de laudă"; gr. *psaltérion* „instrument cu coarde"). Aceasta face parte din Vechiul Testament şi este considerată o carte canonică a Sfintei Scripturi, cu un caracter didactico-poetic. Ea conţine 150 de psalmi canonici şi un psalm necanonic (Psalmul 151) şi, după cum spunea Nicolae Iorga, „Din tot Vechiul Testament nu e nicio carte care să se poată mai mult potrivi pentru nevoile, pentru durerile şi nădejdile fiecăruia ca Psaltirea; niciuna nu poate sluji mai bine, cu toată împărătească-i strălucire, ca veşmânt pentru orice simţire umilă care nu-i în stare să-şi găsească înseşi vorbele. În cele o sută cincizeci de mărturisiri, de rugăciuni, de imnuri, de tânguiri se află tot sufletul omenesc în întoarcerea lui asupra sa însuşi şi în avântul plin de sfială şi de temere către puteri mai mari decât dânsul." [Iorga, 1904:CLXXXIV apud Dosoftei, 1974:XX-XXI].

I.1. Clasificare. Psalmii au fost împărţiţi în cinci mari categorii, care corespund tematic celor cinci cărţi veterotestamentare atribuite lui Moise: 1) psalmi care au ca subiect predominant omul şi care corespund cărţii *Geneza* (Psalmii 1-41), 2) psalmi care conţin cântări de eliberare şi care corespund *Exodului* (Psalmii 42-72), 3) psalmi care sunt asociaţi slujbei de la templu şi corespund *Leviticului* (Psalmii 73-89), 4) psalmi care evocă peregrinările evreilor şi corespund cărţii *Numeri* (Psalmii 90-106) şi 5) psalmi care exprimă ataşamentul dintre credincioşi şi divinitate şi corespund cărţii *Deuteronom* (Psalmii 107-150). S-a realizat, de asemenea, „o sinteză menită să-l ajute pe creştin să-şi grupeze psalmii în funcţie de trebuinţele lui sufleteşti" [Anania, 2009:616]. În acest sens, au fost identificate imnurile („cântări de slavă şi preamărire a lui Dumnezeu ca Împărat universal sau ca Împărat al Sionului"), rugăciunile („cereri la vreme de necaz, de suferinţă, plângeri adresate lui Dumnezeu"), grupate în rugăciuni colective şi rugăciuni individuale, psalmii de mulţumire, psalmii regali („se referă la persoana regelui sau la ceremoniile legate de curtea regală") şi psalmii mesianici („în întregime sau parţial se referă la Domnul Iisus Hristos prin dimensiunea lor profetică") [Anania, 2009:616]. Aceste tipuri de psalmi au fost sistematizate în trei grupe mari, care conţin, la rândul lor, o serie de subgrupe. Astfel: grupa A (*Kultusgruppe*) este alcătuită din psalmi care „durchaus vom kultischen Gedankenkreis beherrscht sind", grupa B (*kultisch-religiöse Mischgruppe*) cuprinde psalmi, „in denen die kultische Gedankenlinie unterbrochen ist durch Kundgebung ausserkultischen religiösen Empfindens", iar grupa C (*religiöse Gruppe*) este alcătuită din psalmii în care „die kultisch ungebundene religiöse Gedankenführung ausschließlich herrscht" [Quell, 1926:69]. În cadrul grupelor B şi C apar aşa-numitele *Klagelieder* (cântece/psalmi de tânguire), împărţite în individuale şi

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

colective. În prezenta lucrare vom aborda doar psalmii de tânguire individuali pe care i-am identificat în prima jumătate a *Cărţii Psalmilor* (psalmii 1-75).

II. Psalmii de tânguire individuali. În genere, aceşti psalmi au o structură tripartită alcătuită din introducere, cuprins sau corp al psalmului şi încheiere. Analizând primii 75 de psalmi se poate observa că în unii se respectă această schemă constitutivă, în vreme ce în alţii apar abateri sau elemente noi. În acest sens am considerat oportun să ne raliem opiniei lui Emil Balla (1912) şi să utilizăm următoarea împărţire a psalmilor de tânguire individuali: psalmi care respectă structura tipică (psalmii 3, 5, 12, 16, 21, 25, 26, 30, 31, 34, 37, 38, 41, 42, 53, 54, 55, 56, 58, 63, 68, 69, 70), psalmi care se abat puţin de la această structură (psalmii 15, 18, 27, 35, 50, 60, 62), psalmi în care apar şi alte structuri (psalmii 4, 7, 10, 18, 35, 61, 62), psalmi care se abat complet de la structura tipică (psalmul 51) şi psalmi a căror structură derivă de la structura de bază (psalmul 22) [Balla, 1912:16-17].

II.1. Psalmi care respectă structura tipică. Secvenţa introductivă este alcătuită dintr-o adresare directă către Dumnezeu, care este formulată sub forma unei interogaţii retorice („Doamne, de ce s-au înmulţit cei ce mă necăjesc?" – Psalmul 3, 1; „Până când, Doamne, mă vei uita cu totul?; / Până când Îţi vei întoarce faţa de la mine? / Până când voi pune îngândurări în sufletul meu, / dureri în inima mea ziua şi noaptea? […]" – Psalmul 12, 1-2). Pot fi întâlnite scurte secvenţe narativ-descriptive („Fericiţi cei cărora li s-au trecut cu vederea fărădelegile / şi ale căror păcate li s-au acoperit. […]" – Psalmul 31, 1) care, îmbinate cu o interogaţie sau cu o exclamaţie, se constituite uneori chiar într-o rugăciune: „Când eu am strigat, Tu m-ai auzit, Dumnezeul dreptăţii mele; / întru necaz m-ai alinat; / ai milă de mine, ascultă-mi rugăciunea!" – Psalmul 4, 1; „Domnul este luminarea mea şi mântuirea mea; de cine mă voi teme? / Domnul este ocrotitorul vieţii mele; de cine mă voi înfricoşa?" – Psalmul 26, 1; „În ce chip tânjeşte cerbul după izvoarele apelor, / aşa tânjeşte sufletul meu după Tine, Dumnezeule. / Însetat-a sufletul meu de Dumnezeu cel tare, cel viu; când oare voi veni şi mă voi înfăţişa înaintea lui Dumnezeu?" – Psalmul 41, 1-2; „Mântuieşte-mă, Dumnezeule, că pân- la suflet m-au năpădit apele. / În noroiul adâncului m-am afundat, şi nimic de care să mă ţin. / Intrat-am în adâncurile mării, şi furtuna m-a copleşit." – Psalmul 68, 1-2. În alţi psalmi este folosit monologul interior în cadrul secvenţei introductive: „Păzeşte-mă, Doamne, că în Tine am nădăjduit. / Zis-am Domnului: Domnul meu eşti Tu, / că bunurile mele nu-Ţi trebuie…" – Psalmul 15, 1-2; „Oare nu lui Dumnezeu I se va supune sufletul meu? / că de la El îmi este mântuirea; / fiindcă El este Dumnezeul meu, Mântuitorul meu / şi ocrotitorul meu, şi mai mult nu mă voi clătina." – Psalmul 61, 1-2. De asemenea, în partea introductivă sunt inserate secvenţe exclamativ-interogative sub forma unor rugăciuni de cerere[1]: „Graiurile mele ascultă-le, Doamne, / înţelege-mi strigarea!" – Psalmul 5, 1;

[1] Rugăciuni prin care psalmistul Îi solicită lui Dumnezeu să-i asculte tânguirea şi să-l izbăvească de vrăjmaşi şi de greutăţile prin care aceştia îl împovărează. Cerându-I ajutorul, psalmistul îşi exprimă totodată încrederea deplină în

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

„Doamne, nu cu mânia Ta să mă mustri, / nici cu urgia Ta să mă cerţi. / Miluieşte-mă, Doamne, că sunt neputincios […]" – Psalmul 6, 1-2; „Doamne, Dumnezeul meu, în Tine am nădăjduit, / mântuieşte-mă de toţi cei ce mă prigonesc şi izbăveşte-mă […]" – Psalmul 7, 1; „Ascultă-mi, Doamne, dreptatea, / ia aminte la ruga mea, / pleacă-Ţi auzul la rugăciunea mea din buze neviclene!" – Psalmul 16, 1; „Judecă-mă, Doamne, că eu întru nerăutate am umblat; / şi, întru Domnul nădăjduind, nu voi slăbi. / Cearcă-mă, Doamne, pune-mă la încercare; / aprinde-mi rărunchii şi inima." – Psalmul 25, 1-2; „Miluieşte-mă, Dumnezeule, miluieşte-mă, / că în Tine s-a încrezut sufletul meu / şi în umbra aripilor Tale voi nădăjdui […]" – Psalmul 56, 1; „Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte; / Doamne, grăbeşte-Te să-mi ajuți!" – Psalmul 69, 1.

Corpul psalmului conţine secvenţa tânguirii, rugăciunea de cerere, diferite motive prin care se încearcă sensibilizarea şi convingerea lui Dumnezeu ca să-Şi ofere ajutorul. Psalmistul prezintă detaliat propria suferinţă, propriul zbucium născut din îndepărtarea de Dumnezeu, din ispite şi păcate care par a fi de nebiruit: „ochiul îmi e tulburat de supărare, / şi tot astfel sufletul şi inima mea. / Că-ntru dureri mi se cheltuie viaţa / şi-ntru suspine anii mei; / tăria mea s-a slăbit în sărăcie / şi oasele mele s-au tulburat." – Psalmul 30, 9-10; „Că fărădelegile mele au covârşit capul meu, / ca o sarcină grea mă apasă. / Împuţitu-s-au şi au putrezit rănile mele / de la faţa nebuniei mele; / chinuitu-m-am şi m-am gârbovit peste măsură, / toată ziua mâhnindu-mă umblam. […] Necăjitu-m-am şi m-am smerit foarte, / răcnit-am din suspinul inimii mele." – Psalmul 37,4-8. În unii psalmi se pare că „singurul strigăt a rămas acela al trupului chinuit de durere" (Anania, 2009:649): „Fiindcă eu am tăcut, oasele mi-au îmbătrânit / în strigătul meu de toată ziua" – Psalmul 31, 3. Împresurat, ispitit şi atacat de vrăjmaşi, psalmistul vede în Dumnezeu singura salvare: „Dar eu prin rugăciunea mea strig către Tine, Doamne; / vremea e pentru bună-plăcerea Ta; / Dumnezeule, întru mulţimea milei Tale / auzi-mă întru adevărul mântuirii Tale. / Mântuieşte-mă din noroi, ca să nu mă scufund; / izbăveşte-mă de cei ce mă urăsc, şi din adâncul apelor, / să nu mă înece vâltoarea apei, / nici să mă înghită adâncul / şi nici gura fântânii deasupra mea să se închidă." – Psalmul 68, 13-15. Relaţia psalmist-Dumnezeu este tainică şi tot tainic este şi modul în care Dumnezeu răspunde rugăciunilor şi intervine cu smerenia, discreţia şi iubirea Sa: „Că Tu eşti, Doamne, puterea mea de a-ndura; / din tinereţile mele, Domnul e nădejdea mea. / Încă fiind în pântece, de Tine-am fost legat; / încă din pântecele maicii mele, Tu eşti apărătorul meu; / întru Tine de-a pururi e cântul meu de laudă" – Psalmul 70, 5-6. Psalmistul tânjeşte după El şi după ajutorul Său, din setea lui sfântă născându-se nădejdea, încredinţarea că rugăciunile i-au fost ascultate şi, totodată, dorinţa de a mărturisi binele primit şi de a aduce slavă şi doxologie Tatălui Ceresc[2]: „Căci pe Tine Te voi mărturisi; / adevărul Tău în unelte de cântare, Dumnezeule; / Ţie Îţi voi cânta, Ţie, Sfântul lui Israel. / Bucura-se-vor buzele mele când Îţi voi cânta, / şi sufletul meu, pe care l-ai mântuit. / Chiar şi limba mea toată ziua va cugeta la dreptatea Ta, / când

puterea lui Dumnezeu. Aceste rugăciuni de cerere vor fi amplificate în cuprinsul psalmilor, urmând ca spre final psalmistul să-şi exprime certitudinea că ele i-au fost ascultate şi împlinite.

[2] „Setea de Dumnezeu naşte tânguirea şi pocăinţa. Pocăinţa naşte nevoinţa lucrătoare, nevoinţa lucrătoare naşte trezvia, trezvia naşte nădejdea că Dumnezeu e aproape. Nădejdea naşte iubirea şi, în modul cel mai firesc, iubirea Îl naşte pe Dumnezeu în inima noastră." (Mirea, 2011:11).

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

vor fi ruşinaţi şi înfruntaţi cei ce caută să-mi facă rău." – Psalmul 70, 22-24. În unii psalmi, în mod implicit sau explicit, se conturează imaginea divinităţii: „Că Tu nu eşti un dumnezeu care vrea fărădelegea, / nici va locui cu Tine cel ce doreşte răul; […]" – Psalmul 5, 4; „Tu, Cel ce pătrunzi inimile şi rărunchii, Dumnezeule!" – Psalmul 7, 9; „Domnul este în locaşul Său cel sfânt, / Domnul în cer Îşi are tronul, / ochii Lui spre cel sărac sendreaptă, / genele Lui îi cercetează pe fiii oamenilor. / Domnul îl cercetează pe cel drept şi pe cel necredincios, / dar sufletul Său îl urăşte pe cel ce iubeşte nedreptatea." – Psalmul 10, 4-5; „El, Cel ce este mai înainte de veci." – Psalmul 54, 19.

Încheierea cuprinde o făgăduinţă şi certitudinea că rugăciunea a fost ascultată [Balla, 1912:15-16; Westermann, 1968:48 apud Wagensommer, 1998:40]: „bucura-se-va inima mea de mântuirea Ta; / cânta-voi Domnului, binefăcătorului meu, / cânta-voi numelui Domnului Celui-Preaînalt." – Psalmul 12, 5; „dar eu, Doamne, voi nădăjdui în Tine." – Psalmul 54, 23. Deşi sunt psalmi care se încheie cu un strigăt înălţat către Dumnezeu („Nu mă părăsi, Doamne, Dumnezeul meu, / nu Te-ndepărta de mine; / ia aminte spre ajutorul meu, / Doamne al mântuiri mele!" – Psalmul 37, 21-22; „Cruţă-mă, ca să răsuflu / înainte de a mă duce şi de a nu mai fi." – Psalmul 38, 13; „Dumnezeule, vino întru ajutorul meu! / Tu eşti ajutorul meu şi izbăvitorul meu; / Doamne, nu Te lăsa aşteptat!" – Psalmul 69, 4-5), cu o interogaţie retorică şi un scurt monolog interior („De ce eşti mâhnit, suflete al meu, şi de ce-n adâncul meu mă tulburi? / Pune-ţi nădejdea în Dumnezeu, că Lui mă voi mărturisi; / Dumnezeul meu e mântuirea feţei mele." – Psalmul 41, 11 şi Psalmul 42, 5), sentimentul predominant din final este bucuria, fiinţa psalmistului re-găsindu-se şi dăruindu-se slujirii şi mărturisirii lui Dumnezeu, având nădejdea vieţii veşnice, a întâlnirii cu Dumnezeu şi a primirii binecuvântării Sale: „Iar eu întru dreptate mă voi arăta feţei Tale, / sătura-mă-voi când se va arăta slava Ta." – Psalmul 16, 15; „Cred că voi vedea bunătăţile Domnului în pământul celor vii." – Psalmul 26, 13; „Şi limba mea va grăi dreptatea Ta, / în ziua-ntreagă lauda Ta." – Psalmul 34, 28; „De bunăvoie Îţi voi jertfi Ţie, / mărturisi-mă-voi numelui Tău, Doamne, că este bun; […]" – Psalmul 53, 6; „Tu eşti ajutorul meu, Ţie Îţi voi cânta, / că Tu, Dumnezeule, Tu eşti ajutorul meu, / Tu, Dumnezeul meu, Tu eşti mila mea." – Psalmul 58, 17. În unii psalmi sunt exprimate în final îndemnuri şi sfaturi pe care psalmistul le adresează vrăjmaşilor, fraţilor de credinţă sau poporului: „Aşteaptă-L pe Domnul, / îmbărbătează-te, inima să ţi se-ntărească / şi aşteaptă-L pe Domnul." – Psalmul 26, 14; „Îmbărbătaţi-vă şi fie-vă inima întărită, / a tuturor celor ce nădăjduiţi în Domnul!" – Psalmul 30, 24.

II.2. Psalmi care se abat de la structura tipică şi în care apar şi alte structuri. În aceste subclase ale psalmilor de tânguire individuali, modul de construire a secvenţei introductive se menţine în linii mari. Într-un psalm predomină utilizarea persoanei a III-a singular („Călcătorul de lege, păcătuind, zice-n sinea lui / că înaintea ochilor săi nu este frică de Dumnezeu. […]" – Psalmul 35, 1), în adresarea directă către Dumnezeu poate fi inserată o exclamaţie retorică („Dumnezeule, Dumnezeul meu, spre Tine caut dis-de-dimineaţă; / însetat-a de Tine sufletul meu; / de câte ori i-a fost trupului meu dor de Tine / în pământ pustiu şi neumblat şi fără apă!" – Psalmul 62, 1)

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

sau, în locul adresării directe, apare o secvenţă descriptivă în care se conturează măreţia lui Dumnezeu, descriere care va fi continuată în cuprinsul psalmului: „Cerurile povestesc mărirea lui Dumnezeu / şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria! / Ziua-i spune zilei cuvânt / şi noaptea-i vesteşte nopţii cunoaştere." – Psalmul 18, 1-2. Într-o măsură mai mare apar abateri în privinţa cuprinsului psalmilor, astfel că se pot identifica secvenţe în care sunt prezentate măreţia lui Dumnezeu („Nu sunt graiuri şi nici cuvinte / ale căror glasuri să nu se-audă. […] În soare Şi-a pus locaşul Său; / şi El, ca un mire ce iese din cămara Sa, / bucura-Se-va ca un uriaş ce-Şi aleargă drumul. / De la marginea cerului îşi are ieşirea, / pân- la marginea cerului îi este alergarea, / şi nimic nu se poate ascunde de căldura lui." – Psalmul 18, 4-6), legea şi judecata divine („Legea Domnului e fără prihană: / întoarce suflete; […] judecăţile Domnului sunt adevărate: / îndreptăţite toate." – Psalmul 18, 7,9), rugăciunile şi tânguirile nefiind foarte extinse: „Greşalele, cine le va pricepe? / de [greşalele] mele cele ascunse curăţeşte-mă […]" – Psalmul 18, 12. Psalmistul se adresează în mod direct fraţilor săi întru credinţă, povăţuindu-i: „Mâniaţi-vă, dar nu păcătuiţi; / deasupra paturilor voastre / căiţi-vă de cele ce-aţi grăit în inimile voastre. / Jertfiţi jertfa dreptăţii şi nădăjduiţi în Domnul." – Psalmul 4, 5; „de-ar curge-n valuri bogăţia, inima să nu v-o apropiaţi." – Psalmul 61, 10. Persoana a III-a se foloseşte pentru conturarea „portretului" păcătosului („Cuvintele gurii sale sunt fărădelege şi vicleşug, / el n-a dorit să înţeleagă cum e să fii bun. / Fărădelege a gândit în aşternutul său, / pe sine s-a pus în orice cale care nu e bună / şi răutatea n-a urât-o." – Psalmul 35, 3-4), dar şi pentru a se face referire la persoana psalmistului („anii lui până-n zile din neam în neam; […]" – Psalmul 60, 6). Secvenţe aparte sunt şi cele în care psalmistul Îi cere lui Dumnezeu pedeapsă pentru păcatele sale („Doamne, Dumnezeul meu, dac-am făcut eu aceasta, […] atunci gol să cad eu din faţa vrăjmaşilor mei; / vrăjmaşul să-mi prigonească sufletul şi să-l prindă, / viaţa în lut să mi-o calce / şi slava să mi-o culce-n ţărână!" – Psalmul 7, 5), cele în care în rugăciunea de cerere a psalmistului sunt „ţesute" şi binecuvântările pe care acesta aşteaptă să le primească de la Dumnezeu în urma ascultării rugii sale („Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi, / spăla-mă-vei şi mai alb decât zăpada mă voi albi. / Auzului meu vei da bucurie şi veselie, / bucura-se-vor oasele cele smerite." – Psalmul 50, 7-8), dar şi secvenţele în care este prezentată comuniunea tainică dintre Dumnezeu şi psalmist şi în care acesta din urmă îşi exprimă încrederea în dobândirea bucuriei şi a stării de har: „Aşa Te voi binecuvânta în viaţa mea / şi întru numele Tău voi ridica mâinile mele. / Ca de seu şi de grăsime să se sature sufletul meu, / şi cu buze de bucurie Te va lăuda gura mea. // […] că Tu ai fost ajutorul meu / şi întru umbra aripilor Tale mă voi bucura. / Lipitu-s-a sufletul meu de Tine, / dreapta Ta m-a ocrotit." – Psalmul 62, 4-8.

Secvenţa finală cuprinde în unii psalmi nu doar făgăduinţa că psalmistul va aduce doxologie şi va da slavă lui Dumnezeu („Aşa voi cânta numelui Tău în veacul veacului, / pentru ca zi de zi să-mi plinesc făgăduinţele." – Psalmul 60, 8), ci şi o adresare către Dumnezeu în numele poporului („Mântuieşte poporul Tău şi binecuvintează moştenirea Ta; / păstoreşte-i şi înalţă-i până-n veac." – Psalmul 27, 9), ilustrarea unei/unor trăsături a/ale lui Dumnezeu („Că drept este Domnul, iubeşte dreptatea, / iar faţa Lui spre cele drepte priveşte." – Psalmul 10, 7), o prezentare a modului în care păcătoşii vor fi „răsplătiţi" pentru faptele lor („că s-a astupat gura

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

celor ce grăiesc nedreptăţi" – Psalmul 62, 11; „Acolo au căzut toţi cei ce lucrează fărădelege; / izgoniţi au fost şi nu vor putea să se ridice." – Psalmul 35, 12). În alţi psalmi se poate identifica stilul indirect liber: „Dumnezeu a vorbit o dată, eu două lucruri am auzit: / că puterea e a lui Dumnezeu, şi a Ta, Doamne, este mila; / că Tu vei răsplăti fiecăruia după faptele lui." – Psalmul 61, 11-12.

II.3. Psalmi care se abat complet de la structura tipică. În această categorie este inclus doar psalmul 51[3], care nu mai păstrează tonul de tânguire din ceilalţi psalmi şi în care se remarcă un monolog adresat unei persoane al cărei suflet este legat doar de bogăţie şi de putere. Secvenţa iniţială este alcătuită dintr-o interogaţie retorică („Ce te făleşti întru răutate, puternice, / şi toată ziua întru fărădelege?" – Psalmul 51, 1) prin care se face trecerea către corpul psalmului în care, pe un ton ferm şi aspru, psalmistul expune fărădelegile săvârşite de acea persoană şi modul în care va fi „răsplătit" de Dumnezeu pentru acestea. În secvenţa finală psalmistul îşi exprimă încrederea pe care o are în Dumnezeu, nădejdea întâlnirii cu Acesta şi-I făgăduieşte să-I dea slavă pentru ajutorul primit.

II.4. Psalmi a căror structură derivă de la structura de bază. Psalmul 22, numit şi „psalmul Bunului Păstor" [Anania, 2009:641], ar putea încheia într-o notă optimistă ciclul psalmilor de tânguire, deşi este aşezat în prima parte a *Cărţii Psalmilor*. Încrederea deplină în mila, ajutorul, paza şi povăţuirea lui Dumnezeu, pacea şi bucuria regăsirii şi împlinirii fiinţei au luat locul tânguirii, al chinului şi zbuciumului interior: „Domnul mă paşte şi nimic nu-mi va lipsi. / La loc de păşune, acolo m-a sălăşluit, / la apa odihnei m-a hrănit, / sufletul mi l-a întors la sineşi." – Psalmul 22, 1-3. Acestea sunt prezentate începând cu secvenţa iniţială şi continuând cu tot cuprinsul psalmului. În final este exprimată nădejdea de a avea o viaţă cu ani binecuvântaţi de mila şi ocrotirea lui Dumnezeu: „Şi mila Ta mă va urma în toate zilele vieţii mele / şi voi locui în casa Domnului întru lungime de zile." – Psalmul 22, 6.

III. Concluzii. Psalmii de tânguire individuali sunt alcătuiţi după o structură de bază (secvenţă introductivă, cuprins, secvenţă finală) şi prezintă elemente recurente la nivel ideatic. Deşi acest mod de structurare este respectat în majoritatea psalmilor, nu se poate vorbi de o stereotipizare structurală a psalmilor de tânguire tocmai datorită abaterilor întâlnite în unii psalmi. Acestea au rolul de a dinamiza structura tipică şi de a îmbogăţi cuprinsul psalmilor de tânguire.

[3] Se au în vedere doar psalmii din prima jumătate a *Cărţii Psalmilor*.

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Balla, Emil, 1912. *Das Ich der Psalmen*, Vandenhoed & Ruprecht, Göttingen.

Biblia sau Sfânta Scriptură, 2009. Versiune diortosită după Septuaginta, redactată, adnotată şi tipărită de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscop al Vadului, Feleacului şi Clujului, Mitropolit al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului, Editura Renaşterea, Cluj-Napoca.

Dosoftei, 1974. *Psaltirea în versuri*, Editura Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, Iaşi.

Klaster-Ungureanu, Grete (coord.), 2007. *Dicţionar german-român*, Ediţia a III-a, revizuită şi adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti.

Mirea, Luca, Ieromonah, 2011. *Crâmpeie de gând şi cuvânt*, Editura Predania, Bucureşti.

Poezia Vechiului Testament, 2000. versiune revizuită după *Septuaginta*, redactată şi comentată de Bartolomeu Valeriu Anania sprijinit pe numeroase alte osteneli, Editura IBMBOR, Bucureşti.

Quell, Gottfried, 1926. *Das kultische Problem der Psalmen. Versuch einer Deutung des religiösen Erlebens in der Psalmendichtung Israels*, Verlag von W. Kohlhammer, Stuttgart.

Wagensommer, Georg, 1998. *Klagepsalmen und Seelsorge. Der Psalter als Ausdruck persönlicher Frömmigkeit und Sprachhilfe für kranke Menschen*, Lit Verlag, München.

BDD-A26580 © 2016 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 21:37:30 UTC)